

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПСИХОЛОГІЯ В АРХІТЕКТУРІ

Методичні рекомендації
до вивчення дисципліни
для студентів спеціальності
191 «Архітектура та містобудування»

Київ 2021

УДК 159.9:72

П 86

Укладачі: А.В. Шарипін, канд. філос. наук, доцент;
О.С. Галушко, канд. філос. наук, доцент;
С. С. Ставряні, канд. філос. наук, доцент;
Н.М. Лакуша, канд. філос. наук, доцент;
Т.В. Євдокимова, канд. філос. наук, доцент;
Н.А. Крицька, асистент

Рецензент К.М. Покотило, канд. філос. наук, доцент

Відповідальний за випуск І.В. Чорноморденко, д-р філос. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри філософії, протокол № 2 від
17 вересня 2020 року.*

В авторській редакції.

Психологія в архітектурі: методичні рекомендації / уклад.:
П 86 А.В. Шарипін та ін. – Київ: КНУБА, 2021. – 24 с.

Містять теми лекцій, семінарських занять, теми рефератів
і тестові завдання для перевірки знань студентів.

Призначено для студентів спеціальності 191 «Архітектура та
містобудування».

© КНУБА, 2021

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Змістовна календарна послідовність вивчення дисципліни.....	6
Теми лекцій.....	7
Теми семінарських занять.....	12
Теми рефератів.....	13
Тестові завдання.....	15
Список рекомендованої літератури.....	21

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сучасна психологія – це різнорідна і багатогалузева наука, складена з відносно самостійних напрямків, що швидко розвиваються. Протягом тривалого часу науковий статус психології ставав предметом численних філософських дискусій. Зараз завдяки потужному впливу філософсько-психологічних дискурсів між модернізмом і постмодернізмом відбуваються істотні зміни водночас й в професійному світогляді архітектора та інженера. Архітектура стає особливим видом філософської та психологічної діяльності, коли мистецтво породження архітектурної форми та еволюція мови архітектури не мисляться поза інтересом до природи людського пізнання й сприйняття. На початку XXI століття з'явився інтерес до вказаних проблем викликав щільний розвиток психологічної науки про сприйняття, котра об'єднала міждисциплінарні зусилля архітектури і психології в єдиній спробі зрозуміти як когнітивну природу сприйняття архітектора, так і сутнісну природу сприйняття архітектурного простору. Зокрема особлива увага приділяється вивченню феноменології, архітектурної психології, екології, а також психічних механізмів формування закономірності й похибок у архітектурному моделюванні реальності. Під час міждисциплінарних досліджень надзвичайно важливим виявився фактор контакту людини із середовищем, адже якість середовища здебільшого визначає людину як людину. Гостру актуальність здобули проблеми впливу просторових і естетичних якостей міського середовища на емоції й поведінку людини.

Метою дисципліни «Психологія в архітектурі» є теоретико-методологічне знайомство із психологічними, філософськими і архітектурними напрямками, що вивчають механізми сприйняття життєвого світу й життєвого простору людини і забезпечують їх якісне розуміння.

Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами таких знань:

- Історію міждисциплінарного синтезу «Психології в архітектурі» в її найтіснішому взаємозв'язку з філософією, психологією і архітектурою.
- Стан й тенденції до взаємодії сучасних психологічних систем, архітектурних шкіл і філософських напрямків.
- Сучасний архітектурно-психологічний контекст сприйняття простору, сконцентрований в механізмах категоризації, репрезентації, структурування й моделювання реальності; психічні закономірності становлення й розвитку сприйняття, його перцептивної організації і динаміки.

- Принципів розгортання перцептивного процесу сприйняття у взаємодію із зовнішнім середовищем; механізмів взаємодії людини і середовища через сприйняття простору, емоційні та естетичні аспекти.

- Сутності екологічної психології і архітектурно-психологічних засад дизайну житла; зокрема, соціально-психологічних закономірностей розвитку міста, територіальної поведінки людини і стрес-факторів міст.

На основі цих знань у студентів повинні бути сформовані такі уміння:

- самостійно опрацьовувати й аналізувати теоретичні літературні джерела з проблем психології та філософії сприйняття;
- розвивати, удосконалювати і практично застосовувати свій особистісний потенціал, творчі можливості та здібності;
- застосовувати набуті знання у своїй професійній і творчій діяльності.

ЗМІСТОВНА КАЛЕНДАРНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

ВИЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Теми лекцій, практичних занять (ПЗ),
ІРК, СРС, модульні контролю

№ з/п	Змістовні модулі	К-сть год	Теми практичних занять (ПЗ), ІРК. Модульні форми	К-сть год	СРС та етапи виконання
Модуль 1. Психологія і архітектура: сучасний ракурс міждисциплінарної взаємодії					
1	Архітектурна революція. Поворот архітектури від філософії до психології	2	-	-	-
2	Сприйняття і емоції в контексті архітектурної психології	2	-	-	-
3	Простір архітектурного середовища в гештальтпсихології	2	-	-	-
4	Гуманістична психологія і життєвий простір людини	2	Психологія сприйняття простору у творчості відомих архітекторів	2	-
5	Архітектурна психологія в межах функціоналізму	2	Архітектурно-просторове середовище (естетичний і психологічний аналіз)	2	Робота з матеріалом до написання реферату
Модуль 2. Архітектурна психологія історичний і прикладний аспекти					
6	Відеоекологія, екопсихологія і архітектура	2	Відеоекологія і екопсихологія	2	-
7	Становлення психологічної проблематики в історії архітектури	2	-	-	-
8	Психологічні аспекти сакральної (храмової) архітектури	2	Природа простору в історії архітектури: психологічний аспект	2	-
9	Психологічні аспекти містобудування	2	-	-	-

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Модуль 1.

Психологія і архітектура:
сучасний ракурс міждисциплінарної взаємодії

Лекція 1. Архітектурна революція. Поворот архітектури від філософії до психології

Сутність архітектури на зламі XX-XXI століть: труднощі самовираження і самовизначення. Ігнорування встановленими естетичними формулами. Придушення форми і синтез нової пластичності (16 пунктів Тео ван Дусбурга). Від гармонійного космосу неоплатонізму до дисгармонії соціального світу. Розмивання суті архітектури між філософськими полюсами архітектурних течій XX століття. Тріада Вітрувія (міцність, користь, краса): посилення протиріч і диференціація аспектів тріади. Розрив з традицією і культурою античних ордерів. Функція, конструкція, простір, форма (Ле Корбюз'є) замість тріади Вітрувія. Крах модерну (Прюїтт-Айгоу) і пригнічення функції формою. Ера постмодернізму в архітектурі (Ч. Дженкс). Від ідеї руйнівного творіння і свободи породження форм (деконструктивізм, постструктуралізм) до психології в архітектурі. Архітектурна психологія як «концептуальний міст» між сутністю і принципами архітектури. Розширення і посилення прикладного поля психології в архітектурі: гештальтпсихологія, гуманістична психологія, психологічна проблематика функціоналізму, психоаналіз (Ж. Дельоз, П. Айзенман, Ж. Лакан). Напрямки і розробки архітектурної психології. Дослідження механізмів сприйняття архітектурного простору і психологічних аспектів сприйняття міського середовища. Психологія архітектурної творчості. Архітектура і емоційний світ людини. Вплив архітектури на поведінку людини. Визначення архітектурної психології, її функцій і завдання.

Лекція 2. Сприйняття і емоції в контексті архітектурної психології

Відчуття. Розвиток філософських поглядів на природу відчуттів. Класифікація відчуттів. Загальні властивості відчуттів. Пороги відчуттів, чутливість. Явище адаптації. Взаємодія і вдосконалення відчуттів. Сприйняття. Властивості сприйняття. Фізіологічні основи сприйняття. Класифікація сприймань. Роль моторних компонентів у сприйманні. Складні форми сприйняття (сприйняття простору, сприйняття часу, сприйняття руху). Константність сприйняття (світлинні, форма, розмір).

Ілюзії і фактори, що визначають їх виникнення. Емоції. Роль і функції емоцій. Теорії, що пояснюють механізми виникнення емоцій (Дарвін, Вундт, психоаналітична теорія емоцій, біологічна теорія емоцій Анохіна, когнітивістського теорії емоцій). Класифікація та властивості емоцій. Характеристика різних емоцій. Емоції очікування й прогнозу. Задоволення і радість. Фрустраційні емоції. Комунікативні емоції. Інтелектуальні «емоції»: інтерес, здивування, сумнів, здогад, гумор. Емоційні стани. Почуття. Емпатійна поведінка людини. Емоційні типи. Сучасна нейробіологія емоцій А. Домасіо і Дж. Ріццолатті («дзеркальні нейрони»).

Лекція 3. Простір архітектурного середовища в гештальтпсихології

Пролегомени до психології архітектури Гснріха Вельфліна. Гештальт. Ціле - щось більше суми його частин. Фі-феномен. Зміна «духу часу» у фізиці і природа наукового повороту (М. Вертгеймер, К. Коффа, В. Келер). Гештальт-принципи організації сприйняття. Концептуальний та фізичний простір. Просторова динаміка і «відчуття» простору. Принципи гештальтпсихології: поява, реіфікація, мультістабільність, інваріантність. Закони гештальта та правила візуальної угруповання (*прегнантні форми, фігура-фон, близькість, подібність, змикання, безперервність, симетрія*). Годологічний простір і теорія поля Курта Левіна. Внесок гештальтпсихології в осмислення архітектурного простору (Р. Арнхейм, Х. Зедльмайр, Ю. Журавський, С. Хессельгрєн, Н. Л. Прак). Динаміка архітектурних форм Р. Арнхейма: візуальне поле, візуальний досвід руху. Пустий і осяжний простір. Вертикальне і горизонтальне (асиметрія простору). Маси і порожнечі (взаємодія просторів). Видиме і дійсне: зчитування виду. Порядок і безлад (взаємодія форм). Експресія і функція. Архітектурна форма як «гра властивостей і цінностей» в теорії Журавського («головна точка» і «кульмінаційний ознака форми»). Експресія «візуальної форми» Хессельгрєна. Класифікація архітектурних форм Н.Л. Прак. Вплив гештальтпсихології на погляди теоретиків архітектури (Дж. Бродбент, Кр. Норберг-Шульц, Д. Кантер, К. Лінч та інші).

Лекція 4. Гуманістична психологія і життєвий простір людини

«Життєвий світ» людини в гуманістичній, трансперсональній та екзистенціальній психології (К. Роджерс, А. Маслоу, Р. Мей). Людина в пошуках сенсу. Я-ідеальне. Самоактуалізація. Потреби і метамотивація. Ознаки «здорової особистості» по А. Маслоу. Існування передусе сутності. Буття-в-світі (Umwelt, Mitwelt, Eigenwelt). Тривога і

екзистенціальна свобода. Архітектура в полі екзистенціальної феноменології. Антропоцентризм і середовищний підхід в архітектурі: повернення до реальної людини в реальному світі. Задуми і методи архітектури К. Норберга-Шульца. Середовище як місце людського існування. Екзистенціальний простір і «просторовість існування». Теорія місця. Будинки як «місце проживання». Екзистенціальний простір міста К. Лінча. Архітектурний простір під тиском антропоморфних і космогонічних архетипів (концепція А.В. Іконнікова). Психологія середовища в роботах Д. Кантера. Архітектурні ідеї Рудольфа Штайнера (Гетеанум). Архітектура для «всіх почуттів» Е. Асмуссена. Концептуалізм в архітектурі.

Лекція 5. Архітектурна психологія в межах функціоналізму

Біхевіоризм, ергономіка та індустріальна психологія (психотехніка). Рационалістична естетика радянської архітектури ХХ століття (психоаналітика Н.А. Ладовського, конструктивізм М.Я. Гінзбурга, «архітектурна психологія» І.М. Ткачікова, естетика архітектури А.П. Мардера). Близькість структурно-функціоналістського підходу і гештальтпсихології. Промислова організація простору (Баухауз) і «живий вплив» на творчість (В. Гропіус, Л. Міс ван дер Роє). «Фізіологія відчущання» Ле Корбюз'є і сучасна урбаністика. Спроби передбачення емоційного відгуку: норми емоційно-психологічних відчущань. Методи вимірювання емоційного впливу архітектурного середовища. Оцінка емоційних характеристик середовища. Емоційна виразність архітектурно-просторового середовища. Суб'єктивна семантика середовища (В. Мейер).

Модуль 2. Архітектурна психологія (історичний і прикладний аспекти)

Лекція 6. Відеоекологія, експсихологія і архітектура

Біологія людини і адаптація до середовища проживання (принцип огляду і укриття, прагнення до контакту з природою і її імітації, перевага фракталів). Екологічний підхід до зорового сприйняття Дж. Гібсона. Навколишнє середовище як система можливостей. Екологічна оптика і зорове сприйняття. Власне тіло спостерігача і його локомоції. Вплив екологічного підходу Дж. Гібсона на психологічну теорію і експеримент. Відеоекологія В. А. Філіна. Видима середовище як екологічний фактор. Гомогенні візуальні поля в інтер'єрах приміщень. Зір в гомогенних полях. Агресивне видиме середовище, його психофізіологічні характеристики. Динамічні агресивні поля. Зір в

агресивному полі: візуальне середовище міста. Комфортне візуальне середовище. Біоніка, біодизайн і органічна архітектура (Л. Саллівен, Л. Райт). Будівля як наслідування природі. Дезурбанізація як протидія футуристичному проєктуванню. Деконструктивізм Ж. Дерріди і семантика архітектури. Спроби звільнити архітектуру від естетики, краси, користі, функції, тектоніки, статичності, рівноваги (Рем Коолхас і Заха Хадід).

Лекція 7. Становлення психологічної проблематики в історії архітектури

Інтуїтивно-психологічне знання у античній теорії архітектури. Організація простору за доби Середньовіччя (психологічний аспект). «Храм и Грааль» в західному середньовіччі. Візуальна риторика сакрального. Сприйняття простору у творчості майстрів Відродження (Л. Б. Альберті, Леонардо да Вінчі). Раціоналістичні тенденції XVII століття. Картезіанське світосприйняття. Архітектура Борроміні як приклад «шізотимічного» мистецтва (Х. Зедльмайр). Психологічні аспекти в теорії архітектури XVIII століття. Західноєвропейська естетика та психологічні аспекти архітектури у XIX столітті. Психологічні аспекти української архітектури за часів Російської імперії.

Лекція 8. Психологічні аспекти сакральної (храмової) архітектури

Психологічна аналітика храмових традицій у давнину. Поняття «храмового свідомості» і простір Храму. *Простір та час у релігійній свідомості*. Циклічність та лінійність у релігійних традиціях. Західні та східні релігії: Поняття сансари, нирвани, Страшний Суд у релігіях світу. Простір у релігійній свідомості. 4 сторони світу. Мандала та її характеристика. *Концепція «Світового дерева» у різних релігіях*. Три світи у релігійній свідомості («верхній» - божественний, «середній» - земний, та «нижній» - потойбічний, демонічний). Концепція Світового дерева у різних культурах (Іггдрасіль). Ідея Світової гори у світосприйнятті людини. *Давні культові споруди*. Зіккурати, піраміди та їхній психологічний вплив на людину. Світосприйняття східної людини давніх часів. Культові споруди як центр комунікації давню східного міста. Підйом до гори як шлях до божественного у психології людини. Загальна характеристика релігії давню Єгипту та Вавилону. Архітектурні особливості пірамід за зіккуратів. *Релігійний чинник середньовічної архітектури*. Готична стиль в Світі середньовічної архітектури. Основні Тенденції культури епохи Середньовіччя. Роль Церкви та

релігії, теоцентризм у світобаченні середньовічної людини. Готика як культурний феномен. Особливості готичної архітектури. Загальна характеристика головних готичних храмів (Собор Паризької Богоматері, Реймський Собор, Шартрський Собор, Кьольнський Собор). *Психологічні особливості сприйняття сакральних архітектурних споруд* (пагода, храми, мечеті, кенаси, гурдварі, храми вогню).

Лекція 9. Психологічні аспекти містобудування

Проекти ідеальних міст в історії архітектури: психологічний ракурс. Пошук досконалої структури і форми великого міста. Функції міст і їх вплив на простір. Новий урбанізм: пошуки виходу з урбаністичного колапсу. Антропологія міста: специфіка духовного життя homo urbanus (крізь психоаналіз З. Фрейда, А. Адлера, К.-Г. Юнга). Взаємодія міста, природи, суспільства. «Ментальні карти міста» та емоційний світ людини. Місто і метафори: місто як «базар», «джунглі», «організм», «машина», «інформаційна мережа». Психологія міського простору: життя - простір - Будівлі (синдром Бразиліа). Психологія міста на «рівні очей»: а) місто - як місце для зустрічей, б) міста, де зручно ходити, в) міста, де зручно їздити, г) міста, де приємно витрачати час. Психологія сучасного міста: як бути щасливим у мегаполісі.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Врахування відеоекологічних факторів в архітектурі та створення проектів достатнього рівня психологічної комфортності

Практичне заняття 1.

Психологія сприйняття простору у творчості відомих архітекторів.

Практичне заняття 2.

Архітектурно-просторове середовище (естетичний і психологічний аналіз) (реферат).

Практичне заняття 3.

Відеоекологія та екопсихологія.

Практичне заняття 4.

Природа простору в історії архітектури: психологічний аспект.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Первісні уявлення про простір.
2. Уявлення про простір і його сприйняття в Стародавньому світі.
3. Елементи інтуїтивно-психологічного знання в античній теорії архітектури.
4. Психологічні аспекти організації простору в архітектурі середньовіччя.
5. Сприйняття простору в творчості майстрів Відродження.
6. Нормативно-раціоналістичні тенденції XVII століття.
7. Психологічні аспекти в теорії архітектури XVIII століття.
8. Психологічні аспекти в західно-європейській естетики та теорії архітектури XIX століття.
9. Психологічні аспекти функціоналістсько-раціоналістичної архітектури.
10. Уявлення про сприйняття і побудову архітектурної форми які засновані на положеннях гештальтпсихології.
11. Психологічні аспекти екзистенційного простору.
12. Психологія середовища в роботах Девіда Кантера.
13. Психологічні аспекти проблеми «значення» в архітектурі.
14. Психологічна характеристика творчої діяльності архітектора.
15. Формування первинних просторових уявлень.
16. Значення сприйняття в архітектурі.
17. Діяльність як один з факторів в архітектурі.
18. Діалектика емоцій в архітектурі.
19. Надмірність і складність архітектурного середовища як чинники її емоційного впливу.
20. Емоційні властивості архітектурного середовища.
21. Засоби формування емоційного впливу архітектурного середовища.
22. Особливості емоційного впливу різних форм виразності в архітектурі.
23. Сприйняття і формування громадських будівель.
24. Сприйняття і організація житлового простору.
25. Семантичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.
26. Естетичний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.
27. Емоційний аспект сприйняття і формування архітектурно-просторового середовища.

28. Екологічний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.

29. Функціональний аспект сприйняття і формування архітектурного простору.

30. Психологія кольору в архітектурі.

31. Психологічний аспект зорового сприйняття в архітектурі.

32. Уміння, здібності, талант і геніальність в архітектурній діяльності.

33. Психологічні особливості архітектурної діяльності.

34. Психологічний аспект сакрального в архітектурі.

35. Вплив архітектурного середовища на емоції людини.

36. Дизайн та психологічні типи особистості.

37. Вплив особистості архітектора на продукт його діяльності.

38. Зв'язок індивідуального і колективного несвідомого в образах мистецтва і архітектури.

39. Асоціативне мислення в архітектурі.

40. Психологія творчого процесу в архітектурі і дизайні.

41. Цінність вражень в архітектурі ХХІ століття.

42. Психологічні передумови формування концепції «особистого простору» в архітектурі житлового середовища.

43. Сприйняття кольору в архітектурі.

44. Аспекти психічного впливу геометрії форми простору інтер'єра на життєдіяльність людини.

45. Вплив потреб людини на організацію архітектурного середовища.

46. Взаємозв'язок психології та стилю.

47. Психологічні аспекти містобудування.

48. Рекреаційні зони в містах та їх вплив на психологічне здоров'я особистості.

49. Роль особистості в архітектурній діяльності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Варіант №1

1. Психічний процес, що відображає суб'єктивне оціночне ставлення до існуючих або можливих ситуацій та об'єктивного світу, це:

- a. Психіка;
- b. Емоція;
- c. Сублімація;
- d. Прокрастинація.

2. Інтегральна характеристика досконалості формальної організації цілісного об'єкта, як ознака архітектурного середовища, має назву:

- a. Гармонійність;
- b. Мінімалізм;
- c. Вишуканість;
- d. Постомодернізм.

3. Фундаментальна потреба в пошуку сенсу життя проявляє себе у архітектурі через:

- a. Матеріальні умови, комфорт приміщень (для відпочинку, роботи, харчування тощо);
- b. Емоційні якості, пов'язані із розкриттям суспільного характеру життєвих процесів, з виявленням національної, соціальної, політичної спільноти людей;
- c. Прагнення людини миттєво орієнтуватися в навколишньому її середовищі, швидко переосмислювати усі рухи навколо;
- d. Емоційні стани, що відповідають полюсам теплоти і холоду людських стосунків.

4. Система зв'язків, що поєднують окремі елементи композиції в певну послідовність та закономірність з метою створення спланованої композиційної теми має назву:

- a. Архітектурний об'єкт;
- b. Ідентифікація простору;
- c. Цілісність сприйняття;
- d. Структура композиції.

5. Основним показником здоров'я міста є:

- a) Кількість приватних медичних центрів та лікарень;
- b) Середня тривалість життя населення;
- c) Розповсюдженість пересування пішки або на велосипеді мешканцями;
- d) Розміри споруд, де знаходяться органи місцевого самоврядування, що опікуються медичною сферою.

6. Відстань між людьми від 0,45 до 1,2 метри з огляду психологічного усвідомлення має назву:

- a. Інтимна;
- b. Приватна;
- c. Соціальна;
- d. Публічна.

7. Дослідники умовно розділяють оточуюче людину середовище на природню, квазіприродню, соціальну та штучну середу. До якої з них відносять сукупність створених людиною об'єктів (будівлі, споруди, ландшафтні рішення)?

- a. Природня середа;
- b. Квазіприродня середа;
- c. Соціальна середа;
- d. Штучна середа.

8. Релігійно-філософське уявлення людей про простір та час у Давньому світі були пов'язані із поняттям осі світу, вертикальної конструкції, яка включала наступні елементи:

- a. Небо-Земля-Підземний Світ;
- b. Стратосфера-Атмосфера-Гідросфера;
- c. Земля-Сонце-Луна;
- d. Імперія-Чиновники-Народ.

9. Культова споруда у Давній Месопотамії мала назву:

- a. Зіккурат;
- b. Пагода;
- c. Лавра;
- d. Пантеон.

10. Знакові психічні утворення, які втілені в конкретних формах, завдяки яким здійснюється впізнавання, ідентифікація, орієнтація життєво важливих змістів людської діяльності, має назву:

- a. Композиційна структура;
- b. Психологічний стан;
- c. Семантика архітектури;
- d. Соціонічні типи.

Варіант №2

1. Гори, високі будівлі в уявленнях простору людини Давнього Світу мало значення:

- a. Смерті, кризи, нещастя;
- b. Матеріального добробуту, успіхів у землеробстві;
- c. Зв'язку із Богом, вищими надприродними силами;
- d. Особистого простору, інтимного життя.

2. Напрямок авангардистського мистецтва, у якому поєднувалися природа, техніка і мистецтво, заснований К. Малевичем, мав назву:

- a. Абсолютизм;
- b. Постмодерн;
- c. Кубізм;
- d. Супрематизм.

3. Яке з цих понять не відноситься до позначення одного з класичних ордерів, що виникли в Античній Греції:

- a. Доричний;
- b. Іонійський;
- c. Корінфський;
- d. Тосканський.

4. Однією з найбільш видатних археологічних пам'яток в світі, що складається з великих менгірів та знаходиться у Великобританії, має назву:

- a. Зіккурат;
- b. Парфенон;
- c. Стоунхендж;
- d. Адріанів Вал.

5. У центрі світу середньовічна географія алегорично розміщувала місто:

- a. Єрусалим;
- b. Мадрид;
- c. Москву;
- d. Рим.

6. До мов описання архітектурно-просторового середовища не відноситься?

- a. Графічна мова (плани, карти);
- b. Інформаційна мова, де за допомогою математичних значень оцінюється складність середовища;
- c. Суб'єктивна семантика середовища – мова внутрішніх координат нашого особистого досвіду;
- d. Мова жестів.

6. Відстань між людьми від 0,45 до 1,2 метри з огляду психологічного усвідомлення має назву:

- a. Інтимна;
- b. Приватна;
- c. Соціальна;
- d. Публічна.

7. Дослідники умовно розділяють оточуюче людину середовище на природню, квазіприродню, соціальну та штучну середу. До якої з них відносять сукупність створених людиною об'єктів (будівлі, споруди, ландшафтні рішення)?

- a. Природня середа;
- b. Квазіприродня середа;
- c. Соціальна середа;
- d. Штучна середа.

8. Релігійно-філософське уявлення людей про простір та час у Давньому світі були пов'язані із поняттям осі світу, вертикальної конструкції, яка включала наступні елементи:

- a. Небо-Земля-Підземний Світ;
- b. Стратосфера-Атмосфера-Гідросфера;
- c. Земля-Сонце-Луна;
- d. Імперія-Чиновники-Народ.

9. Культова споруда у Давній Месопотамії мала назву:

- a. Зіккурат;
- b. Пагода;
- c. Лавра;
- d. Пантеон.

10. Знакові психічні утворення, які втілені в конкретних формах, завдяки яким здійснюється впізнавання, ідентифікація, орієнтація життєво важливих змістів людської діяльності, має назву:

- a. Композиційна структура;
- b. Психологічний стан;
- c. Семантика архітектури;
- d. Соціонічні типи.

Варіант №2

1. Гори, високі будівлі в уявленнях простору людини Давнього Світу мало значення:

- a. Смерті, кризи, нещастя;
- b. Матеріального добробуту, успіхів у землеробстві;
- c. Зв'язку із Богом, вищими надприродними силами;
- d. Особистого простору, інтимного життя.

2. Напрямок авангардистського мистецтва, у якому поєднувалися природа, техніка і мистецтво, заснований К. Малевичем, мав назву:

- a. Абсолютизм;
- b. Постмодерн;
- c. Кубізм;
- d. Супрематизм.

3. Яке з цих понять не відноситься до позначення одного з класичних ордерів, що виникли в Античній Греції:

- a. Доричний;
- b. Іонійський;
- c. Корінфський;
- d. Тосканський.

4. Однією з найбільш видатних археологічних пам'яток в світі, що складається з великих менгірів та знаходиться у Великобританії, має назву:

- a. Зіккурат;
- b. Парфенон;
- c. Стоунхендж;
- d. Адріанів Вал.

5. У центрі світу середньовічна географія алегорично розміщувала місто:

- a. Єрусалим;
- b. Мадрид;
- c. Москву;
- d. Рим.

6. До мов описання архітектурно-просторового середовища не відноситься?

- a. Графічна мова (плани, карти);
- b. Інформаційна мова, де за допомогою математичних значень оцінюється складність середовища;
- c. Суб'єктивна семантика середовища – мова внутрішніх координат нашого особистого досвіду;
- d. Мова жестів.

7. Функція тектоніки як засобу організації візуальних форм полягає у:
- Створенні уявлення єдності образних відчуттів;
 - Створенні уявлення масивності або витонченості будівель;
 - Створенні уявлення співмірності людині, групі людей, суспільству, місту або космічному простору;
 - Викликанні інтересу до пізнання.
8. Яка з цих груп вважається найбільш терпимою перебування у натовпі:
- Літні люди;
 - Молодь;
 - Люди з особливими потребами;
 - Маленькі діти.
9. Дослідження оцінки якості місць для сидіння у сучасному місті виявили наступні важливі характеристики. Назвіть те, що не відноситься до них:
- Красивий вид (наявність в полі зору цікавих споруд, квітів, дерев тощо);
 - Рівень шуму, що дозволяє вести розмову;
 - Наявність великої кількості пандусів поблизу;
 - Зручне розташування, бажано – з закритим простором позаду.
10. Практика роботи вуличних кафе бере своє коріння у містах та культурі:
- Скандинавських країн;
 - Середземномор'я;
 - США та Канади;
 - Близького Сходу.

Варіант № 3

1. Давній індійський сакральний символ, що використовувався під час медитацій, інтерпретувався як модель Всесвіту, та на думку Д. Сінгха лежав в основі проектування багатьох будівель та споруд, називається:
- Карма;
 - Зіккурат;
 - Мандала;
 - Сансара.
2. Головний храм Афінського Акрополя, присвячений богині Афіні, який є одним з найбільш визначних пам'яток давньогрецького мистецтва, має назву:
- Ареопаг;
 - Ерехтейон;
 - Колізей;
 - Парфенон.
3. Яке з цих тверджень є невірним у розрізі типологічної семантики та оцінювання типів будівель?
- Житловий будинок – велика будівля відкритого типу, що передає себе через зовнішню форму;
 - Готель – коміркова структура, більш активного типу, ніж житловий будинок;
 - Школа – світлий образ, характеризується великим простором;
 - Промислове підприємство – технологічний ланцюг (процес), проявляє себе у зовнішній формі об'єкту.
4. Наука, що досліджує просторову організацію міського життя, еволюцію і функціонування міських систем різного рівня, називається:
- Конурбація;
 - Політологія;
 - Телеологія;
 - Урбаністика.
5. Функція гармонійності як засобу організації візуальних форм полягає у:
- Створенні уявлення єдності образних відчуттів
 - Створенні уявлення масивності або витонченості будівель;
 - Створенні уявлення співмірності людині, групі людей, суспільству, місту або космічному простору;
 - Викликанні різноманітних емоційних вражень.

6. Здавна символічним та схематичним відображенням усіх напрямків руху людини був такий символ:

- a. Свастика;
- b. Мандала;
- c. Світове дерево;
- d. Хрест.

7. Автор фундаментального архітектурного трактату «10 книг про зодчество» був:

- a. Л.-Б. Альберті;
- b. Леонардо да Вінчі;
- c. Вітрувій;
- d. Р. Декарт.

8. Поняття «екологічна психологія» сформувалося біля:

- a. I століття до н.е.;
- b. В Епоху Відродження;
- c. 60-х рр. XX-ого ст.;
- d. На початку XXI-ого ст.

9. Що з переліченого нижче не робить шлях пішохода більш приємним з точки зору психологічного сприйняття?

- a. Благоустрій та озеленення території;
- b. Велика кількість світлофорів та перепон на шляху;
- c. Велика кількість елементів декору, різноманітні враження будівель, що зустрічаються на шляху пішохода;
- d. Вузькі блоки та велика кількість дверей на вулицях.

10. Будівлі, що не використовують енергію природного середовища (тобто альтернативних джерел), і забезпечують зниження споживання енергії за рахунок вдосконалення систем інженерного забезпечення, а також архітектурних рішень, спрямованих на зменшення енерговитрат, називають:

- a. Енергоекономічні;
- b. Енергоактивні;
- c. Пасивний будинок;
- d. Шабано.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Арнхейм Р.* В параболах солнечного света. Заметки об искусстве, психологи и прочем. — СПб.: Алетейя, 2012. — 104 с.
2. *Арнхейм Р.* Динамика архитектурных форм. — М., 1984. — 192 с.
3. *Арнхейм Р.* Искусство и визуальное восприятие. — Б.: БГК им. И. А. Бодуэна де Куртенэ, 2000. — 392 с.
4. *Збелешанский Г.Б.* Архитектура и эмоциональный мир человека / Г.Б. Збелешанский, Г.Б. Минервин, А.Г. Раппапорт, Г.Ю. Сомов. — М.: Стройиздат, 1985. — 208 с.
5. *Ванеян С.С.* Архитектура — язык, история, теория. Сборник переводов: учебное пособие. — Ч. 1-2. — М.: МГУ, 2011-2012.
6. *Гейл Я.* Города для людей / Ян Гейл. — М.: Альпина Паблишер, 2012. — 276 с.
7. *Гибсон Дж.* Экологический подход к зрительному восприятию. — М.: Прогресс, 1988. — 464 с.
8. *Джонс Ч.* Язык архитектуры постмодернизма. — М., 1985. — 138 с.
9. *Кандинский В.* Точка и линия на плоскости. — СПб.: Азбука-классика, 2005. — 240 с.
10. *Кидуэлл П.* Психология города. Как быть счастливым в мегаполисе. — М. МИФ, 2017. — 288 с.
11. *Костронь Л.* Психология архитектуры. — Харьков: Гуманитарний центр, 2018. — 340 с.
12. *Крушлинский В.И.* Город, природа и общество. Проблемы взаимодействия: монография / В. И. Крушлинский. — Красноярск: СФУ, 2017. — 166 с.
13. *Ильин Е.П.* Эмоции и чувства. — СПб.: Питер, 2001. — 752 с.
14. *Линч К.* Совершенная форма в градостроительстве. — М., 1986. — 264 с.
15. *Локотко А. И.* Архитектура: авангард, абсурд, фантастика / А.И. Локотко. — Минск: Беларус. навука, 2012. — 206 с.
16. *Мардер А.П.* Эстетика архитектуры: Теоретические проблемы архитектурного творчества / А.П. Мардер. — М.: Стройиздат, 1986. — 264 с.
17. *Прак Н. Л.* Язык архитектуры. Очерки архитектурной теории / Н. Л. Прак; пер. с англ. Е. Ванеян; под науч. ред. С. Ванеяна. — М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2017. — 288 с.
18. *Рунге В.Ф.* Эргономика в среде дизайна: учебное издание / В.Ф. Рунге, Ю.П. Манусевич. — М.: Архитектура-С, 2005. — 328 с.
19. *Саймондс Д.О.* Ландшафт и архитектура. — М., 1965. — 193 с.

20. *Сергеев С.Ф.* Инженерная психология и эргономика. М., 2008.
21. *Степанов А.В.* Архитектура и психология: учебное пособие для академического бакалавриата / А.В. Степанов, Г.И. Иванова, Н.Н. Нечаев. – 2-е изд. – М.: Изд. Юрайт, 2018. – 355 с.
22. *Терехова Г.Л.* Философия архитектуры: учебное пособие / Г.Л. Терехова. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 104 с.
23. *Филин В.А.* Видеоэкология. Что для глаза хорошо, а что – плохо / В.А. Филин. – М.: Видеоэкология, 2006. – 512 с.
24. *Шипин В.В.* Архитектура и психология. Краткий конспект лекций. – Нижний Новгород: Нижегород. гос. архит.-строит. ун-т, 2011. – 66 с.
25. *Шиффман Х.Р.* Ощущение и восприятие. 5-е изд. – СПб., 2003. – 928 с.
26. *Штейнбах Х.Э.* Психология жизненного пространства / Х.Э. Штейнбах, В.И. Еленский. – СПб.: Речь, 2004. – 239 с.
27. *Эллард К.* Среда обитания. Как архитектура влияет на наше поведение и самочувствие. – М.: Альпина Паблишер, 2006. – 288 с.
28. *Hendrix J.S.* Architecture and Psychoanalysis. Peter Eisenman and Jacques Lacan. New York, 2006.